

Paasdriedaagse Goede vrijdagviering maart 2024

Woord van welkom: Kristien

Hartelijk welkom allemaal op deze Goede Vrijdagdienst. Vanuit de drukte van onze werkdag komen we afgezakt naar deze stille ruimte om stil te staan bij het lijden en onrecht dat mensen treft. Laten we het dan stil maken in onszelf, om ons verbonden te weten met de Ene, die we noemen mogen: Vader/Moeder, Jezus onze Mensenbroeder en Inspirerende Geestkracht in ons midden.

Openingsgebed

Ene, Bewogen Nabije,
wees hier aanwezig
op deze Goede Vrijdag.
Wij gedenken en noemen met naam
een man die Uw Weg door wil gaan tot het einde,
Jezus de gekruisigde, Uw zoon en onze broeder.
In zijn onverwoestbare naam
gedenken wij allen die gisteren en vandaag
vermoord, gemarteld en verbannen werden,
veracht, miskend en uitgelachen,
omdat zij wilden blijven wie zij,
uit kracht van uw Naam, geworden waren:
mensen voor mensen.
Amen.

Lied p55 De rode zee is ook voor mij een water van verdriet. (1ste strofe)

Lezing 1: deel1 van Psalm 22 (Annie)

Mijn God, mijn God, waarom hebt u mij alleen gelaten?
Hoe hard ik ook schreeuw, u redt mij niet, u blijft ver weg.
Overdag roep ik: 'Mijn God!' maar u antwoordt niet.
's Nachts roep ik: 'Mijn God!' maar ik krijg geen rust.

God, u bent heilig!
Uw troon staat in de tempel, daar zingt uw volk voor u.
Onze voorouders hebben op u vertrouwd.
Ze vertrouwden op u, en u bevrijdde hen.
Ze riepen u om hulp, en u redde hen.
Ze vertrouwden op u, en u hebt hen geholpen.

Ik ben minder waard dan een mens,
ik ben niet meer waard dan een worm.
Iedereen beledigt mij, niemand heeft respect voor mij.
Mensen die mij zien, lachen me uit.
Ze schudden spottend hun hoofd.
Ze zeggen: 'Vertrouw op de Heer!
Bij hem ben je toch veilig?
Hij zal je wel redden, hij is toch je vriend?'

U haalde me uit de buik van mijn moeder,
u liet me drinken aan haar borst.
Toen ik geboren werd, vingen uw handen mij op.

Al voor mijn geboorte was u mijn God. Laat mij dan nu niet alleen!
Want ik ben in nood, en er is niemand die mij helpt.

Mijn vijanden zijn overal om mij heen. Het lijken wel wilde stieren.
Het lijken wel brullende leeuwen, die me willen grijpen en doden!
Ik voel me als water dat wegstroomt.
Mijn lichaam valt uit elkaar,
mijn hart klopt haast niet meer.
Mijn kracht is weg, ik kan niet meer spreken.

U laat me bijna sterven.
Mijn vijanden zijn overal om me heen,
dreigend als blaffende honden.
Mijn handen en voeten zijn vastgebonden.
Ik kan mijn botten tellen, zo mager ben ik.
Mijn vijanden zien het met plezier.
Ze verdelen mijn kleren, ze loten erom.

Heer, kom bij me en geef me kracht!
Wacht niet langer, help mij.
Red mijn leven, bescherm me tegen mijn vijanden.
Honden zijn het, leeuwen, wilde stieren!

tussenzang: Lied: p60 Hoe lang zal het duren? strofe 1,2 3

Evangelie: Mc 15,16-37 : lijdensverhaal (Kristien)

BESPOTTING EN KRUISIGING

16 Nu brachten de soldaten Hem het paleis binnen, dat wil zeggen het pretorium, en riepen de hele afdeling bij elkaar. 17 Zij hingen Hem een purperen kleed om, vlochten een doornenkroon en zetten Hem die op. 18 Vervolgens gingen zij Hem het saluut brengen: "Gegroet, koning der Joden." 19 Zij sloegen Hem met een rietstok op het hoofd, bespuwden Hem en brachten Hem hulde door op de knieën te vallen. 20 Nadat zij hun spel met Hem gedreven hadden, ontdeden zij Hem van het purperen kleed, trokken Hem zijn eigen kleren weer aan en voerden Hem weg om Hem te kruisigen. 21 Zij vorderden een voorbijganger die van het veld kwam, Simon van Cyrene, de vader van Alexander en Rufus, tot het dragen van het kruis. 22 Zo brachten ze Hem naar de plaats Golgota, wat vertaald wordt met Schedelplaats. 23 Daar boden ze Hem met mirre gekruide wijn aan, maar Hij weigerde. 24 Nadat ze Hem gekruisigd hadden, verdeelden ze zijn kleren en dobbelden om wat ieder krijgen zou. 25 Het was het derde uur, toen ze Hem kruisigden. 26 Het opschrift met de reden van zijn veroordeling luidde: "De koning der Joden." 27 Samen met Hem kruisigden ze ook twee rovers, de een rechts, de ander links van Hem. 28 Zo ging in vervulling dit Schriftwoord: Hij is onder de booswichten gerekend. 29 Voorbijgangers hoonden Hem, terwijl ze het hoofd schudden en zeiden: "Ha, Gij daar, die de tempel afbreekt en in drie dagen weer opbouwt, 30 kom van dat kruis af en red U zelf." 31 In diezelfde geest zeiden de hogepriesters en schriftgeleerden spottend onder elkaar: "Anderen heeft Hij gered, maar zichzelf kan Hij niet redden. 32 Die Messias, die koning van Israël, laat Hem nu van het kruis afkomen; dan zullen we zien en geloven!" Zelfs die samen met Hem gekruisigd waren, voegden Hem beschimpingen toe.

DOOD EN BEGRAFENIS

33 Vanaf het zesde uur viel er een duisternis over het hele land, tot aan het negende uur toe. 34 En op het negende uur riep Jezus met luider stem: "Eloi, Eloi, lama sabaktani?" Dit is vertaald: "Mijn God, mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?" 35 Enkele omstanders, die het hoorden, zeiden: "Hoor, Hij roept om Elia." 36 Een van hen ging een

spons halen, drenkte die in zure wijn, stak hem op een rietstok en bood Hem te drinken, terwijl hij zei: "Laat me begaan! We willen eens zien of Elia Hem eraf komt halen." 37 Jezus slaakte een luide kreet en gaf de geest. 38 Toen scheurde het voorhangsel van de tempel van boven tot onder in tweeën.

Lied: Groter dan ons hart : met Voorzanger van YT
(<https://www.youtube.com/watch?v=zdfPkDQKz-Y>) + strofe meezingen

Overdenking : Annie

Stiltemoment (gitaar: Oh hoofd vol bloed en wonden ?)
<https://www.youtube.com/watch?v=rwHPWGPscDA>

tekst p21 Gedenken wij de strijders (op melodie 'O hoofd vol bloed en wonden')

Voorbeden: Kristien (+ telkens een kaars aansteken van de menora)

De 6 figuren hun goede vrijdagervaringen + alle anonieme lijdenden
Accl als tussenzang: 'Wie zijn leven niet wil geven' p. 85

Gisteren, op witte donderdag, werden er een aantal personen besproken die op een bepaalde manier tijdens hun leven duidelijke getuigen waren van verbindingskracht en het durven opkomen tegen onrecht. Vandaag focussen we op 'de goede vrijdagmomenten' in hun leven: op welke manieren ze zelf met tegenstand te maken kregen en de dupe werden van hun strijd tegen onrecht.

Tamar uit de Bijbel haar leven stond op het spel: ze dreigt op de brandstapel te belanden na een valse beschuldigingen.

Malala werd als tienermeisje met de dood bedreigd en uiteindelijk ook echt in het hoofd geschoten door aanhangers van de Taliban. Ze moest vluchten naar het buitenland waar een lange revalidatie volgde. Terugkeren naar Afganistan en verre familie is onmogelijk want te gevaarlijk.

Rosa Parks werd na haar weigering om haar zitplaats af te staan in de bus, bedreigd door boze blanken. Zij en haar man verloren hun job en moesten uiteindelijk verhuizen naar een andere staat.

Pater Damiaan koos ervoor om te gaan leven in uiterste soberheid op Molokai, samen met zijn melaatsen. Hij werd zelf melaats en is ver van zijn familie gestorven.

Priester Daens werd in de steek gelaten en verguisd door de notabelen van zijn stad én door zijn eigen oversten in de kerk. Zelfs op zijn sterfbed werd hij onder druk gezet om zijn idealen te verloochenen om de ziekenzalving te mogen ontvangen.

Alexej Navalni die door zijn strijd tegen de corruptie van het Poetinregime herhaalde keren in de gevangenis terecht kwam. Toch ging hij zelfs -na zijn herstel van een eerdere vergiftiging - terug naar Rusland, terwijl hij de risico's kende en waar hij weer de gevangenis werd in gegooid en er nooit meer uitkwam. Er wordt gesproken van 'een moord in slow motion', hij stierf vorige maand in een Siberisch strafkamp.

En voor de vele anonieme slachtoffers van onrecht en geweld, voor alle lijdenden overal ter wereld, voor hen die ziek zijn, oud of eenzaam zijn...

Het gebed bij het kruis van Fransiscus in 2019 (Annie)

Heer Jezus, help ons om alle kruisen van de wereld in uw kruis te zien:
het kruis van mensen die alleen zijn en verlaten,
zelf door hun kinderen en verwanten;
het kruis van mensen dorstig naar gerechtigheid en vrede;
het kruis van mensen die de troost van geloof missen;
het kruis van ouderen die worstelen onder het gewicht
van jaren en van eenzaamheid;
het kruis van migranten die gesloten deuren vinden
en harten gepantserd door politieke berekeningen;
het kruis van onze zwakheden, van onze hypocrisie,
van onze verraad, van onze zonden en van onze vele gebroken beloften;
het kruis van ons gemeenschappelijk huis dat ernstig verwelkt
voor onze zelfzuchtige ogen, verblind door hebzucht en macht.

Heer Jezus, breng in ons de hoop op opstanding en op uw
definitieve overwinning op alle kwaad en alle dood. amen

Begroeting van het kruis (of bloem leggen?) én aansluitend mandje met brood: het delen
van het brood van verbondenheid:

Opmerking : Geen verering van het lijden (Zoals men bv vroeger zei: god beproeft de
mensen die hij het liefste ziet') maar een uiting van verbondenheid met en respect voor
alle mensen die op een of andere manier lijden.

Tijdens het ritueel zingen we P.61: Blijft Gij hier

En TOCH: Ook in momenten van uitzichtloosheid is de ene ons nabij.
P55 : De rode zee; nu strofe 2 en 3

Dan lezen we stuk uit de brief van Jeremia aan de ballingen in een vertaling van Huub
Oosterhuis (Kristien)

Zo spreekt de Naam der heerscharen, de God van Israël, de bewogen Nabije
tot allen die uit Jeruzalem zijn weggesleept naar Babel in ballingschap:
Bouwt huizen, woont daarin,
plant tuinen en eet van hun vruchten,
neemt vrouwen en verwekt zonen en dochters

.....
Wordt veel en meer, wordt niet minder

.....
Gij zult tot mij roepen
en gij zult tot mij bidden
Ik zal u horen
Gij zult mij zoeken
en gij zult vinden
Als gij mij zoekt
met al uw harten
zal ik mij laten vinden door u

Dan keer ik uw lot
Ik zal u verzamelen
uit alle volkeren en uit alle oorden
waarheen ik u had verstoten
Ik leid u terug naar de plaat
vanwaar ik u weg liet slepen
en voeren in ballingschap

Ondanks het leed dat was, is en zal
zijn, mogen we toch de hoop
koesteren dat toekomst mogelijk
blijft, dat de Ene trouw en
betrouwbaar is ook als wij mensen
falen.

Slotlied: Troostvogel P. 72

Overdenking Goede Vrijdag 2024 (Annie)

Sla er de kranten op na, volg het nieuws, kijk om je heen ... zoveel ellende in deze wereld: oorlogen, vluchtelingenstromen, daklozen, overvolle gevangenissen, jarenlange wachtlijsten voor wie NU hulp nodig heeft, armoede ... om moedeloos van te worden.

Hoe blijven mensen dit aankunnen?

Veel miserie is immers niet te bekampen met "dapperheid", met "het hoofd recht houden" ... omdat ze verweven zit in de vaak onbarmhartige structuren van de maatschappij, in de hardnekkigheid van denk- en gedragspatronen, in het leven zelf ...

Er is lijden dat mensen overkomt door wat je "het noodlot" zou kunnen noemen: oorlogen, natuurrampen, ongevallen, ziekte ...

Er is lijden dat een gevolg is van bepaalde levenskeuzes.

Vervolging, gevangenis, foltering, dood ... omdat zij opkomen voor gerechtigheid, in Bijbelse betekenis: "recht doen aan de rechtelozen".

Jezus' dood komt niet uit de lucht vallen. Hij kon er zich aan verwachten, toch? Hij deed dingen die radicaal ingingen tegen de heersende normen. Zijn woorden, zijn daden, zijn manier van leven stuitte tegen de borst. Het was onverdraaglijk voor machthebbers (politieke én religieuze) . Hij stoorde zich niet aan de goegemeente wanneer hij het opnam voor mensen aan de rand. Hij trotseerde de kritiek wanneer hij, omwille van mensen in nood, religieuze taboes doorbrak en de sabbat schond. Een conflict (vroeg of laat) was onvermijdelijk. Zijn lijden en sterven is de consequentie van de weg die hij gegaan is, van de levenskeuzes die hij heeft gemaakt. Het lot van Jezus van Nazareth is het lot van velen die verdrukten zichtbaar maken, die onrecht aanklagen. Machtigen voelen zich bedreigd door zo'n mensen ...

Het kruis van Jezus is een realiteit tot op vandaag. Wie aan de wereld een stukje "verlossing" wil brengen komt eraan terecht.

Het kruis is het antwoord van machthebbers ... in het verleden en nu ... op elke poging tot bevrijding.

Op 10 juni 1944 werd het Franse dorpje Oradour-sur-Glane door SS-ers plat gebrand en alle inwoners vermoord. De ruïnes van Oradour zijn bewaard gebleven als een memento aan waartoe mensen in staat zijn als ideologie belangrijker wordt dan menselijkheid.

"Gedenk" staat er op een bord aan de ingang van het dorp.

"Gedenk" dat Oradour niet het verleden is, dat Oradour een realiteit

is ... in Gaza, in Oekraïne, in Congo ... op zoveel plaatsen waar mensen worden vernederd, verkracht, gefolterd, gedood ... waar kleine mensen worden vermorzeld omwille van de ambities, het winstbejag, de zucht naar macht van de zogenaamde "groten der aarde".

Waarom? Waarom al dit lijden? Waarom overkomt ons dit?

Zelfs als je weet dat de weg die je gekozen hebt zal leiden tot ... moeten er toch momenten zijn waarop je het niet meer ziet zitten, momenten van twijfel, momenten van hopeloosheid ...

Zelfs Jezus aan het kruis roept in uiterste nood; "Waarom hebt gij mij verlaten?".

Zou Jezus gehoopt hebben, voorzien hebben dat zijn verhaal verder zou gaan, dat waar hij voor stond niet vergeten zou worden, dat zijn dood niet vergeefs zou zijn?

Wat is het dat mensen helpt hun kruis te dragen?

Een heel belangrijk aspect is de steun van je omgeving. Mensen waarmee je kan praten, bij wie je je kwetsbaarheid kan en durft tonen. Praten doorbreekt de eenzaamheid die aan lijden inherent is. Praten helpt om je pijn/ je verdriet een plaats te geven in je levensverhaal.

Lijden kan je gevoel van menswaardigheid aantasten, maar door te praten en vooral door te ervaren dat er naar jou geluisterd wordt met het hart krijg je dat gevoel van menswaardigheid weer een beetje terug.

Waar is de ENE in tijden van nood?

Misschien in ons luisteren, in onze glimlach, in een troostende aanraking, in een telefoontje ...

Dirk De Wachter noemt verdriet, lijden, pijn "een ding met stekels" dat mensen tot bloedens toe verwondt. Daar is geen ontkomen aan. De kunst is dat "ding" in te wikkelen, te omzwachtelen met troost, met nabijheid. Het is er dan nog wel, maar het steekt veel minder. Wat zou het mooi zijn als we elkaars lijden helpen "inpakken", als wij steun mogen ervaren en mogen aanbieden op deze Goede Vrijdag en op alle dagen die nog komen.

Wat zou het mooi zijn als we in verdriet en pijn, in hoop en wanhoop blijven geloven dat de ENE er is voor ons, soms héél even. Wat zou dat mooi zijn.

Mag ik deze overdenking eindigen met de woorden van Jezuïet Frans van der Lugt die in 2014 werd neergeschoten in Homs (Syrië) nadat hij geweigerd had het tehuis voor mentaal zwakke mensen dat hij had gesticht te verlaten:

"We zien het kwaad oprukken
maar dat kan ons niet blind maken
voor goedheid.

En we kunnen het kwaad
niet de goedheid uit ons hart
laten verdrijven"

Het moge zo zijn!

